

ZORG EN WELZIJN & ONDERWIJS

Je wereld verbreden

Vrij naar de materialen ONCDO / APS / Walraven

Leerkrachten een aanzet geven bewuster en
vaker aandacht te schenken aan
burgerschap

- Geen afvinklijstje, maar vensters
- Fundamentele waarden en houding
- Wel een keuze, geen keurslijf
- Uitnodiging om na te denken
- Uitnodiging om verbinding te maken
- Stap in de goede richting

Willen en doen wat toevallig ook moet

- Kinderen oriëntatie bieden op zorg en welzijn, dichtbij – veraf, toen en nu
- Kinderen voorbereiden op integratie en actieve deelname aan de samenleving
- Kinderen leren om te gaan met een wereld van verschil: in de klas, in de buurt, in de samenleving

Beeldvorming en ethiek

- Kennisbasis
- Reflectie op waarden en houdingen
- Vaardigheden
- Inspiratie

Burgerschap & Sociale integratie

- Met elkaar delen van belangrijke waarden
- Respecteren van verschillen
- Je verbonden voelen
- Niemand buitensluiten
- Aanspreekbaar zijn op je gedrag, anderen op hun gedrag aanspreken
- Leren omgaan met meningsverschillen
- Mede-eigenaarschap voor gezamenlijke activiteiten, ruimten en materialen
- Reflecteren op wat wel/niet goed gaat en samen naar verbetering streven

Een school met de ramen open

- Diversiteit in buurt en samenleving
- Contacten via excursies en internet
- Nieuws over ontwikkelingen in zorg en welzijn
- Kansen om te studeren en te werken in zorg en welzijn
- Bedreigingen voor zorg en welzijn
- Directe en indirecte betrokkenheid

Wat is burgerschap?

- Bewustzijn dat de wereld niet ophoudt bij je directe gezichtsveld
- Respect en empathie tonen voor mensen in andere situaties
- Reflecteren op je verbondenheid en wat dat voor jou en anderen betekent
- Buitensluiten voorkomen
- Zelf stappen ondernemen om samen te werken aan wederzijds respect, duurzaamheid, rechtvaardigheid, veiligheid

Een palet van mogelijkheden

- Methoden / Iespakketten
- Actualiteit in de klas bespreken
- Samen vieren, samen rouwen
- Liedjes, spelletjes
- Werkstukken / spreekbeurten
- Verbinding met organisaties in de buurt
- Speciale projecten / sponsoracties
- Uitwisseling van kennis en ervaring via netwerk en site

Ontwikkeling van groep 1 t/m groep 8

- Van vlakbij en vertrouwd, naar verder weg
- Van nu naar verleden (historisch besef)
- Van eigen perspectief naar dat van anderen
- Van concreet naar abstracter

Op zoek...

1. Kijken naar wat je wilt vinden:
convergerend leren, toewerken naar
specifieke kennis, het 'goede' antwoord
2. Onderzoekend leren:
Procesgericht, komen wat er komt, de
weg is een avontuur

Keuze

School en organisatie als **kenniscentrum**:

Liedjes, verhalen, lessen, werkstukken,
projecten, uitleg, informatie

School en organisatie als **oefenplek**:

Houdingen, vaardigheden, sociale
competenties en reflectie oefenen.

Dicht bij de belevingswereld

- Thema's die kinderen boeien
- Observeren betrokkenheid
- Wisselen van perspectief
 - drama, verhalen, foto's, voorkeuren, tekenen, hypothesen stellen
- Filosoferen / debatteren om voeling te krijgen met wat er leeft bij kinderen

Gericht op de ervaringsstroom van de ander

Leeftijdsopbouw

Onderbouw

Middenbouw

Bovenbouw

Voortgezet onderwijs

Onderbouw

Liedjes, verhaaltjes, spelmateriaal,
Themahoeken,
Vieringen,
Contact maken

Middenbouw

Leren omgaan met verschillen

Bovenbouw

Onderzoeken en kennisnemen hoe de wereld om je heen in elkaar zit

Welke invloed heeft dat op jou, op je familie

Welke invloed kun je uitoefenen

Groep 8 / voortgezet onderwijs

Je eigen gedrag kunnen verantwoorden
t.o.v. geldende normen en waarden

Een actieve rol spelen in het democratische
proces waar je deel van uitmaakt

Voorbeeld opbouw in leeftijd

Wat is een bejaarde

Voor de onderbouw?

- Een lief mens uit een boek of liedje
- Knuffel of handpop
- Groot mens in een tehuis
- Een heel oud iemand

Bejaarden

Voor de middenbouw:

Waar wonen bejaarden?

Hoe is het daar?

Hoe leven ze?

Waarom wonen ze daar?

Bejaarden

Voor de bovenbouw:

Maatschappelijke ontwikkelingen

Aandacht voor de gevolgen van bezuiniging

Deep level learning

Light: Vooral kennisgericht

Medium: Naast kennisgericht ook gericht op zelf onderzoeken en zelf ervaren

Strong: Naast kennis-, onderzoeks- en ervaringsgericht ook competentiegericht

Voorbeeld: Bezoek zorgboerderij

Light: bezoek waarbij je als leerkracht de groep laat verrassen door wat er is.

Medium: kort voorbereiden in je klas en na afloop een presentatie laten verzorgen

Strong: bovenbouwkinderen zelf voorbereidingen laten treffen op bezoek en daarna als gids fungeren voor anderen

Voorbeeld: Lesbrieven

Light: geïnformeerd worden, werkstuk maken, discussie

Medium: zelf op onderzoek gaan, focus of leervraag kiezen, bijpassende verhalen, foto's en filmpjes zoeken. Na een week presenteren aan elkaar

Strong: Zelf in actie komen. Adoptie van project, langere tijd eraan werken. Samenwerken met organisatie, acties opzetten.

Opbouw in school

a. Situationeel:

Iedere leerkracht op zijn eigen manier

Geen schoolafspraken

b. Planmatig:

Individueel / per bouw.

Projecten en thema's

Opbouw

- c. Planmatig en vanuit inbreng leerlingen:
- Inbreng leerlingen en actualiteit
 - Zelf onderzoekend, plannend, evaluerend
 - Geïntegreerd in de lessen
- d. Vaste koppeling aan de ontwikkeling van sociale competenties, ingebed in alle activiteiten binnen en buiten de lessen.

Verbondenheid

- Met jezelf
- Met de ander
- Met je omgeving
- Met de wereld

Het kind als mede-eigenaar: Van wie is de wereld?

- Verbondenheid als hoogste waarde
- Welbevinden en betrokkenheid als procesvariabelen / intentie
- Vormen en normen